

Utsättning av fisk

Information från Fiskevårdsförbundet • www.fiskevardsforbundet.se • kansli@fiskevardsforbundet.se

Utsättningar regleras i huvudsakligen i följande lagstiftning:

- Förordning (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen
- Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2021:7) om att sätta ut eller flytta fisk i naturen
- Europaparlamentets och rådets djurhälsosoförordning (EU) 2016/429
- Samt i vissa fall i Miljöbalken (1998:808).

Människan har i alla tider önskat förbättra sin miljö och flyttning av fisk har varit en sådan verksamhet. Man har flyttat fisk för att få mat, skinn, fiskfetter och annat man behövde då man levde av naturahushållning. Idag sätts nästan all fisk ut för sportfiskets skull, men det förekommer även att man gör utsättningar av fisk för att rädda hotade arter och stammar.

Miljöbalken

Vid utsättning av fisk som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område så krävs även miljötillstånd från Länsstyrelsen.

Smittsamma sjukdomar

Spridning av fisksjukdomar riskerar i värsta fall att slå ut hela eller delar av fiskbestånden i våra sjöar och vattendrag. Men även om inte det värsta scenariot händer så riskerar varje flyttning av fisk att sprida bakterier, virus och parasiter som kan påverka fiskar och övriga vattenlevande djur negativt.

Innan man bestämmer sig för att plantera ut fisk bör man göra en ordentlig prövning av nyttan med detta. Ofta är det så att andra fiskevårdsåtgärder är mer effektiva och om fisken finns naturligt är det oftast bättre och mer kostnadseffektivt att försöka utveckla det beståndet.

Lagar & regler

Innan man planterar ut fisk måste man ha tillstånd från Länsstyrelsen och den eller de som äger fisket, t.ex. fiskevårdsområdesföreningen. Tillstånd från Länsstyrelsen kan fås genom att man sänder in deras ansökningsblankett för detta. Den finns oftast att ladda ner på myndighetens hemsida eller så kan man ringa och be dem skicka ut den.

När Länsstyrelsen bedömer om det är lämpligt att plantera ut fisk i ett vatten tittar de på om fisken lämpar sig för vattenområdet och om det finns risk för andra verksamheter. T.ex. bedöms om arten och stammen är lämpliga eller om de kan ha oönskad påverkan på vattenområdets särart.

Före den 21 april 2021 kontrollerade länsstyrelserna även om fisken som skulle planteras ut var hälsokontrollerad enligt de regler som finns.

Sedan den 21 april 2021 är det istället den som sätter ut fisk som ska ansvara för att fisken inte uppvisar några symptom på smittsam sjukdom och inte kommer från ett vattenområde eller odling där det finns en inormal dödlighet vars orsak inte fastställts. Att detta sköts kontrolleras nu mer istället av länsstyrelserna.

Man får heller inte, utan särskilda tillstånd från Havs- och vattenmyndigheten, flytta fisk från kustzonen, d.v.s. nedom nedersta definitiva vandringshindret (framförallt dammar) mot kusten, och in i landet. Detta eftersom kustzonen inte är fri från flera av de sjukdomar vi vill undvika i inlandet. Detta bör man även tänka på när man flyttar betesfisk. Detta vare sig betesfisken är död eller levande (och frysning dödar inte alla sjukdomar).

www.fiskevardsforbundet.se

Fiskhälsokontroll

Sverige har ett gynnsamt hälsoläge för fisken och vi saknar flera av de fisksjukdomar som finns i andra EU-länder. Detta goda hälsoläge ska vi vara rädda om och därför ska alla fiskodlare och andra vattenbrukare ingå i en obligatorisk fiskhälsokontroll som utförs av Jordbruksverkets distriktsveterinärer.

Även när fisk eller kräftor flyttas från ett naturvatten till ett annat så ska den hälsokontrolleras så att man inte sprider sjukdomar. Detta är något som väldigt få tänker på när det gäller betesfisk, som inte sällan fångas i ett vattenområde och används i ett annat.

Kontrollera fisken innan utplantering

Det är av stor vikt att ha en mottagningskontroll på fisken så att den inte ser sjuk eller medfaren ut. Det finns flera smittsamma sjukdomar som är reglerade i lag och vilka fisk som sätts ut inte får bära på. De smittsamma sjukdomarna regleras i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter men för en lekman som vill plantera ut fisk är det svårt att se om en fisk är sjuk. Ett grundläggande kontrollprogram drivs av distriktsveterinärerna, men många sättfiskodlare tar ytterligare prover. Vid beställning av fisk, be då att få en kopia på de senaste hälsointygen. De ska inte vara för gamla, gärna inte äldre än sex månader. Kolla även Jordbruksverkets Centrala vattenbruksregister så att odlaren står som sättfiskodlare och inte har sjukdom angiven.

En annan grundläggande sak som måste kollas är att fisken faktiskt kommer från den odling som tillståndet gäller för.

Mottagningskontroll

När man tar emot fisk för utplantering bör man göra en översiktlig hälsobedömning av fisken:

- Be att få kopia på senaste fiskhälsokontrollen och kontrollera så inte odlingen testats positiv för någon sjukdom.
- Fråga om det förekommit ökad dödlighet i fiskodlingen eller under transporten. Har det gjorts det så fråga vad det beror av.
- Fråga även om man hämtat fisk från annan odling och i så fall vilken? Kontrollera då om denna är med i Centrala vattenbruksregistret och fri från sjukdomar. (Det finns tyvärr aktörer som säger sig bedriva fiskodling, men som mer transporterar fisk från andra odlingar. Det blir då svårt att säkerställa fiskens ursprung. Se därför till att ni verkligen får fisk från rätt odling.)
- Inspektera fisktanken innan fisken sätts ut och se om det finns mycket död fisk.

Kontrollera därefter fisken så att den ser ut att vara vid god kondition. I tanken ska fisken inte verka apatisk eller slö eller ha konstigt simbeteende. Vid en närmare inspektion ska fisken ska inte ha:

- Sår, bölder eller blåsor
- Blödningar (framförallt vid fenbaserna)
- Missfärgningar på huden
- Svullen buk
- Uppsvällda och/eller utstående ögon

Vid utplantering av flodkräftor ska man tillse så de inte har så kallade pestfläckar, d.v.s. mörka fläckar som uppträder på skalet. Ofta t.ex. under stjärten.

Finns ett eller flera av dessa symptom ska man neka att ta emot fisken och be leverantören att sända de fiskar som ser sjuka ut till SVA (Statens veterinärmedicinska anstalt) för analys. Ovanstående symptom behöver inte finnas på alla fiskar, utan det räcker med att enstaka fiskar är tydligt sjuka för att hela besättningen ska vara smittad.

Mer information om olika fisksjukdomar finns på SVA:s hemsida, www.sva.se.

Centrala

vattenbruksregistret

Centrala vattenbruksregistret (CVR) är Jordbruksverkets register över hälsokontrollerade odlingar. Där anges om fiskodlingen odlar fisk för utplantering (sättfisk), vilka arter odlingen har tillstånd för samt om det förekommer sjukdomar i odlingen. CVR finns på Jordbruksverkets hemsida:

<https://etjanst.sjv.se/asken/faces/cvrw/visaVattenbruk.jsp>

– Fiskevårdsområdesföreningarnas eget förbund!

© Fiskevattenägarnas Riksförbund - Fiskevårdsförbundet

Uppdaterad: 2021-05-07

Fiskevattenägarnas Riksförbund - Fiskevårdsförbundet är en medlemsorganisation för de som äger och förvaltar fiske. Basen i vår medlemskår är fiskevårdsområdesföreningar, men vi organiserar även enskilda fiskerättsägare, samfälligheter, kommuner, företag och klubbar.

www.fiskevardsforbundet.se
kansli@fiskevardsforbundet.se